

Prof. dr hab. Jerzy W. Wiśniewski

Profesor

**Katedra Ekonometrii i Statystyki
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
87-100 Toruń, ul. Gagarina 13 A, Jerzy.Wisniewski@umk.pl**

Toruń, 08.08. 2022 r.

O c e n a

całokształtu dorobku oraz osiągnięcia naukowego

dr Marta Hozer -Koćmiel

pt. „*Nieodpłatna praca w gospodarstwie domowym. Studium empiryczne*”

(Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego w Szczecinie)

1. Wykształcenie

Dr *Marta Hozer -Koćmiel* jest wszechstronnie wykształcona. Posiada wyższe wykształcenie ekonomiczne. W 2002 r. ukończyła studia magisterskie na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego, uzyskując tytuł zawodowy magistra ekonomii. Następnie w 2007 roku na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia. Ponadto w 2001 roku ukończyła studia podyplomowe z Rynku Nieruchomości w Uniwersytecie Szczecińskim, uzyskując dyplomy w dwóch specjalnościach: a) wycena nieruchomości i przedsiębiorstw oraz b) pośrednictwo i zarządzanie nieruchomościami. W 2003 roku uzyskała dyplom ukończenia studiów podyplomowych „Gender Studies” na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

2. Dorobek naukowy

Habilitantka zajmuje się problematyką, która sięga do źródeł ekonomii. Określenie: „ekonomia” wywodzi się bowiem z języka greckiego *οικονομία* i tłumaczy się jako *οἶκος* (*oikos*), co znaczy „dom” i *νόμος* (*nomos*), czyli „prawo, reguła”. Starożytni Grecy stosowali tę definicję do określania efektywnych zasad funkcjonowania gospodarstwa domowego¹. Badania we współczesnej ekonomii koncentrują się na gospodarkach narodowych oraz dużych przedsiębiorstwach, głównie korporacjach. Małe przedsiębiorstwa stanowią niewielką część badań ekonomistów. Również na marginesie rozważań ekonomistów znajdują się badania czasu nieodpłatnej pracy w gospodarstwie domowym. Podjęcie zatem tej tematyki przez Habilitantkę należy przyjąć z uznaniem.

Kandydatka jest autorką lub współautorką łącznie 63 prac. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych opublikowała 46 prace, z czego znaczącą część stanowią publikacje w języku angielskim. Samodzielnie opublikowała łącznie 29 prac.

Dr *Marta Hozer -Koćmiel* prowadziła badania naukowe w kilku obszarach. Do pierwszego z nich należy cykl siedmiu artykułów w obszarze „Alokacja czasu w ujęciu ekonomicznym”. Pierwszy artykuł opublikowała samodzielnie w 2008 roku w czasopiśmie *Transformations in Business and Economics*, uzyskując IF o wartości 1,711. Łącznie w tym obszarze opublikowała 4 artykuły samodzielnie oraz trzy jako współautorka (współautorzy: Gierałtowska U. w jednej pracy oraz Lis C. w dwóch pracach). W tej wiązce artykułów Kandydatka zajmowała się:

- ustalaniem relacji między czasem poświęconym na pracę zawodową oraz pracą domową w państwach europejskich,
- badaniem struktury ze względu na płeć zamożnych dochodowo i czasowo oraz ubogich czasowo i dochodowo,

¹ (WIKIPEDIA, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Ekonomia>).

- przedstawieniem specyfiki państw nordyckich z punktu widzenia alokacji czasu kobiet,
- konfrontacją alokacji czasu kobiet pracujących na tle ogółu kobiet w Polsce,
- oceną powiązań między alokacją czasu ludności na tle zrównoważonego rozwoju.

Kolejne pole zainteresowań Kandydatki obejmuje wpływ płci na rozmaite kategorie ekonomiczne (rozwój gospodarczy, rozwój zrównoważony, rynek pracy, płace, przedsiębiorczość, czy też innowacyjność). Tematyka ta omówiona została w kolejnych siedmiu pracach, z czego sześć było współautorskich (współautorzy: Zimoch, Misiak, Torstensson, Matuszewska – Janica, Misiak – Kwit, Lisowska, Rumińska – Zimny, Halik. Sobolewska).

Następna strefa badań autorki wiąże się z zastosowaniem metod ilościowych w badaniu prawidłowości zjawisk ekonomicznych i społecznych. Jest autorką jednego artykułu oraz współautorką trzech prac w tym obszarze badawczym.

W ostatnim dwudziestoleciu Kandydatka uczestniczyła w 11 projektach naukowo-badawczych, z czego osiem miało charakter międzynarodowy, natomiast trzy były krajowe. Podkreślenia wymaga fakt, że Habilitantka kierowała pięcioma projektami międzynarodowymi z polskiej strony. Projekty te były finansowane przez Narodowe Centrum Nauki oraz ze środków funduszy europejskich (Europejski Fundusz Społeczny, INTERREG IVC, program Południowy Bałtyk, Instytut Szwedzki w Sztokholmie, Fundacja Heinricha Bölla).

Wyniki badań naukowych prezentowała na licznych konferencjach i seminariach naukowych. Uczestniczyła w 54 konferencjach naukowych, z czego 25 miało charakter międzynarodowy. Wygłaszała referaty w języku polskim i angielskim. Dwukrotnie należała do rad programowych konferencji, natomiast wzięła udział w 12 komitetach organizacyjnych konferencji.

Dorobek naukowy dr *Marta Hozer -Koćmiel* - po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, jako wsparcie osiągnięcia naukowego - należy uznać za

wystarczający w ubieganiu się o stopień doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

3. Osiągnięcie naukowe

Dr Marta Hozer -Koćmiel przedłożyła monografię pt. „*Nieodpłatna praca w gospodarstwie domowym. Studium empiryczne*”, (Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego w Szczecinie, stron: 174, Szczecin 2020, ISBN 978-83-7972-419-2, ISSN 0860-2751), **jako osiągnięcie naukowe**. Książka składa się z pięciu rozdziałów, wstępu i podsumowania. Spis literatury obejmuje 241 pozycji. Wykaz literatury uznać należy za wystarczający.

Dobrze przygotowana teoria stanowi podstawę racjonalnych aplikacji. Tytuł pracy został prawidłowo sformułowany. Proporcje pomiędzy częściami monografii są właściwe. Racjonalnie zdefiniowany został problem badawczy. Celnie wybrane zostały też niezbędne narzędzia analityczne.

Pierwszy rozdział pracy zatytułowany: „*Nieodpłatna praca domowa w teorii ekonomii*” ma charakter teoretyczny. Oparty jest na szeroko prezentowanej literaturze, z uwzględnieniem własnego wkładu pojęciowego Autorki.

Rozdział drugi pt. „*Wybrane problemy demograficzno-ekonomiczne związane z nieodpłatną pracą domową*” łączy w sobie zagadnienia teoretyczne w połączeniu z prezentacją empirycznych aspektów demograficznych, ekonomicznych w połączeniu z nieodpłatną pracą domową. Szczególnie interesująca jest wycena wartości pracy domowej w Polsce na tle innych państw świata.

Trzeci rozdział zatytułowany: „*Metodyka badania nieodpłatnej pracy domowej*” spełnia oczekiwania czytelnika. Pojawia się tu kwestia metodyki wyceny pracy domowej, jej mierniki oraz prezentacja metod analizy tejże pracy.

Czwarty rozdział pt. „*Analiza struktury i dynamiki nieodpłatnej pracy domowej*” ma charakter empiryczny. Zaprezentowano wyniki badań struktury i

dynamiki nieodpłatnej pracy domowej, stosując adekwatne do potrzeb narzędzia badań statystycznych.

Rozdział piąty pt. „*Modelowanie związków nieodpłatnej pracy domowej i wybranych zmiennych demograficznych, społecznych i ekonomicznych*” jest również częścią o charakterze empirycznym. Zaprezentowano w nim zależności pomiędzy rozmiarami pracy domowej a ważnymi czynnikami, generującymi jej zmienność. Zastosowane modele regresji charakteryzują się dokładnością dopasowania typową dla mikromodeli ekonometrycznych. Wynika z tego, że Autorce udało się ustalić przeciętnie około 50% mechanizmów zmienności rozmiarów pracy domowej w rozmaitych grupach czynników.

Osiągnięciem Kandydatki jest przeniesienie do polskiej literatury ekonomicznej - stosowanych w najnowszej literaturze światowej – pojęć i mierników charakteryzujących nieodpłatną pracę w gospodarstwach domowych. Ma również własny wkład w rozwój obszaru badawczego zarówno pojęciowy, jak też empiryczny, jakim jest analiza nieodpłatnej pracy w gospodarstwach domowych.

Podsumowując – monografia pt. „ *Nieodpłatna praca w gospodarstwie domowym. Studium empiryczne*”- jest wartościowym dziełem, wzbogacającym wiedzę ekonomiczną w naukowej niszy, jaką stanowią badania nad nieodpłatną pracą w gospodarstwach domowych. Spełnia ona w pełni wymogi stawiane rozprawom habilitacyjnym.

Praca nie jest wolna od rozmaitych słabości. Wskażę tylko niektóre z nich. Po pierwsze – szwankuje precyzja języka. Autorka nie dostrzega różnicy pomiędzy parametrem modelu regresji a oceną (szacunkiem) tegoż parametru. W tablicach wynikowych, przedstawiających szacunki parametrów różnych modeli spotykamy informację, że są to parametry. Tak jest w kolejnych tablicach rozdziału piątego, począwszy od tablicy 5.4, gdzie w jej główce znajduje się sformułowanie „parametr strukturalny b”, a powinno być ocena parametru strukturalnego b_j . Precyzja wymaga dodania odpowiedniego indeksu do

wszystkich wielkości w główce tablicy $[b_j, D(b_j), t_j, p_j]$. Parametry są swej naturze wielkościami nieznanymi. W wyniku estymacji otrzymujemy różne oceny parametrów, odmienne - dla zmieniających się prób statystycznych, natomiast parametry są nadal nieznanne.

Po drugie – w rozdziale czwartym Autorka wielokrotnie prezentuje wielkości dominanty, wynoszące zero. Dotyczy to tablic 4.1, 4.6, 4.8, 4.10. Ten wynik sugeruje, że najczęstszymi przypadkami były te, w których nie wykonywano w gospodarstwach nieodpłatnej pracy domowej. Jeśli to prawda – to warto wskazać, jakiej wielkości były to frakcje. Jednak najważniejsza wydaje się informacja o dominancie dla przypadków wykonywania w gospodarstwach domowych nieodpłatnej prac; jakie rozmiary miały to frakcje? Tylko w jednej tablicy znajdują się dodatnie wartości dominanty (tab. 4.4, s. 91 – wartość dominanty: 210 oraz 180).

Po trzecie – zbędna wydaje mi się aproksymacja rozkładu normalnego (tab. 4.3), gdy wiadomo, że rozkłady czasu pracy domowej są prawostronnie skośne, tymczasem rozkład normalny jest symetryczny. Wreszcie drobiazg – na stronie 63, wiersz 3_d – następuje odesłanie do tablicy 10, której nie ma w monografii; wszystkie tablice są numerowane dwuindeksowo.

Powyższe uwagi i zastrzeżenia nie mają jednak charakteru fundamentalnego. Nie mogą zatem wpłynąć na moją w pełni pozytywną całościową ocenę osiągnięcia naukowego Kandydatki.

4. Dorobek dydaktyczny

Dr *Marta Hozer -Koćmiel* prowadziła na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania (obecnie Instytut Ekonomii i Finansów) Uniwersytetu Szczecińskiego wykłady, ćwiczenia i laboratoria z:

- *ekonometrii,*
- *statystyki, opisowej, matematycznej, publicznej,*

- demografii,
- metod ilościowych w ekonomii.

Prowadziła też wykłady, ćwiczenia i laboratoria z pięciu przedmiotów w języku angielskim. Wykonywała również zajęcia dydaktyczne na Wydziale Nauk o Zdrowiu w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym.

Kandydatka pełniła funkcję promotora pomocniczego w dwóch przewodach doktorskich oraz zrecenzowała siedem prac magisterskich na kierunku *informatyka i ekonometria*.

5. Dorobek organizacyjny

Dr *Marta Hozer -Koćmiel* uczestniczyła w pracach organizacyjnych na rzecz uczelni oraz środowiska lokalnego. W 2014 roku na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego utworzyła Winnet Centre of Excellence®. Brała aktywny udział w organizacji konferencji i seminariów naukowych. Należała do wielu komisji wydziałowych. Należy do wielu polskich i międzynarodowych organizacji pozarządowych.

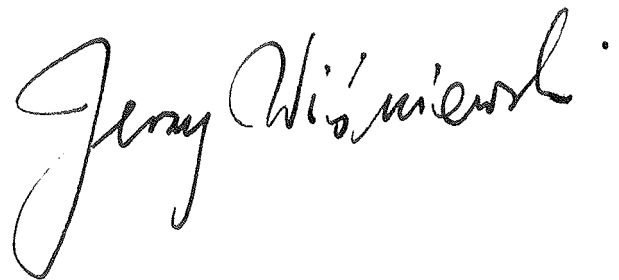
6. Wnioski końcowe

Biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowe dr *Marty Hozer -Koćmiel* uważam, że spełnia Ona w pełni wymogi ustawowe, zapisane w ***Ustawie PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM I NAUCE***. Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną. Wskazane w recenzji uwagi krytyczne nie zmieniają mojego przekonania, że Kandydatka spełnia wymagania ***USTAWY PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM I***

NAUCE (Dz.U. z 2022 r. poz. 574 ze zm.). *Osiągnięcie naukowe* Kandydatki *stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse*. Habilitantka wykazuje się też znaczącą aktywnością dydaktyczną oraz organizacyjną.

Upoważnia mnie to do końcowej konkluzji, w której *rekomenduję Radzie Naukowej Instytutu Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego wniosek o nadanie dr Marcie Hozer -Koćmiel stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse*.

A handwritten signature in black ink, reading "Jerzy Wiśniewski". The signature is written in a cursive, flowing style with a prominent initial 'J'.